

Heimildarloysi

Í GJAR viðgjörði lögtingið eitt uppskot frá landsstýrinum um at heimila landsstýrinum at veðhalda fyrri einum láni til SEV uppá 50 mió. kr.

Í viðmerkingunum til uppskotið verður sagt, at SEV — í sambandi við vatnorkuútbýggingina á Eiði — hevur eina leysaskuld uppá 100 mió. kr. Helmingin av hesum — 50 mió. kr. — hevur SEV tikið sum lán í Føroyum uttan landskassaveðhald. Hesar 50 mió. kr. við landskassaveðhaldi skulu takast úr Nordisk Investeringsbank.

UNDIR umrøðuni í gjár vísti javnaðarflokkurin á, at tá samgonga varð skipað í januar 1985, varð semja gjörd um, at SEV skuldi sleppa at byggja fyrri 208 mió. kr. Men seinni vísti tað seg, at felagið hveði bygt langt út um hesa til

søgn, og at byggifelagið Højgaard & Schultz hevði lagt hendan pening út. Tvær ferðir varð undanfarna landsstýri noytt at geva SEV loyvi til lántøku útum tær 208 mió. kr.

UPPSKOTIÐ, sum var til umrøðu í gjár, avdúkar, at SEV hevur bygt fyrri eina upphædd, ið er meira enn tvífalt so stór sum tilsøgnin, ið givin varð við ársbyrjan í 1985. Hesin peningur varð nýttur til tess at trýsta føroyska lønarlagið upp við. Til innflutning av útlendskari arbeiðsmegi fyrri nógv hægri løn enn tað sum var galdandi fyrri føroyingar. Útyvir hetta fingur útlendingar og eisini føroyingar ókeypiss flutning, ókeypiss innivist og ókeypiss kost.

SOLEIÐIS var hesin felagsskapur við til at økja uttanlandsskuldina við fleiri 100 milliónum krónum. At økja byggivirksemið. At trýsta lønirnar upp eftir. At tæma fiskiskipini og virkini fyrri fólk. Og

hetta var í stóran mun gjørt í lógar- og heimildarloysi. Reglurnar í kommunulógini, sum eru galdandi fyrri allar tær føroysku kommunurnar, eru eisini galdandi fyrri felagsskunnala felagsskapin SEV.

EFTIR hesum reglum kann felagsskapurin ikki seta seg í skuld uttan loyvi frá Føroya Landsstýri. Men hetta hevur SEV nú gjørt fyrri triðju ferð. Aftan á skulu so landsstýrið og lögtingið legalisera hesa ólógugu iløgu. A tingi mælti framsegumaðurin fyrri javnaðarflokkin til at seta eina serliga nevnd at kanna øll hesi viðurskipti.

MEN tað torðu samgonguflokkarnir ikki. Kanna vit so hvørjir manna stýrið fyrri SEV, so varnst vit nakað. Her sita bara kendir sambands- og fólkafloksmenn. Teir hava abyrgdina fyrri hesum heimildarloysi.

vj.

Viðmerking til:

»Hæleren og stjæleren får lige løn«

— í Dimmalætting 14.10.89

Við at lesa henda greina-stubba, ella hvat hetta nú skal kallast, koma vit til ta niðurstøðu, at greinaskrivarin antin ikki hevur sett seg inn í tað, sum hann skrivur um ella, at hann við vilja fløkir alt annað uppi hetta mál, fyrri at leggja toku yvir tað, so at eingin skal skilja nakað sum helst.

TÍ HESAR VIÐMERKINGAR:

Tann 11. juni 1986 kom djoraleknin, Áki Mortensen til ta niðurstøðu, at smoltini á P/F Harenga, sum vóru klár at koyra út til alarnar, vóru smittað við sjúkuni furunkulosu.

Hetta er alvarslig sjúka, og bað hann P/F Harenga steðga útkoyringini, imeðan Føroya

Landsstýri varð kunnað um málið og avrætt varð, hvat gerast skuldi.

Tað varð fundast døgliga millum Føroya Landsstýri, Djoraleknatænastuna, Føroya Havbúnarafelag og P/F Harenga.

Menn vóru í stórum samdir um at berast mátti so í bandi, at henda sjúkan ikki fekk fótast í Føroyum, og var hildið at besti máti var at drepa alt smoltið, sum ivi kundi vera um vóru smittuberarar.

Í øðrum londum eru lógir, hvussu fram skal farast, tá slikt hendir, men vísti tað seg, at í Føroyum var eingin lóg í gildi, sum heimilaði Føroya Landsstýri at geva boð um at drepa smoltið. Støðan var tann, at P/F

Harenga hevði selt sini smolt til nakrar ávisar alarar.

Teir ávisu alararnir vóru hesir: P/F Salmex, Kollafjørður P/F Undir Skridum, Runavik P/F Runavikar Laksaaling, Runavik P/F Hagagiðgv, Runavik P/F Føroya Laksaaling, Kollafjørður P/F Faroe Fishfarming, Seldarfjørður P/F Glyvra Alistøð, Glyvra P/F Sundafisk, Oyri P/F Knykil, Gøta P/F Urará, Strendur

P/F Harenga var bundið av sölusáttmálanum, og var tí neyðugt hjá Føroya Landsstýri at faa semju við hesar ávisar alararnar, hvussu fram

skuldi farast peningaliga, um teir góvu loyvi til at smoltið varð dripið.

Nú var aftur fundast døgliga imillum hesar ávisu alararnar og Føroya Landsstýri og varð semja undirskrivað 17. juni 1986.

Fyrri Føroya Landsstýri skrivaðu undir Wilhelm Johannesen og Kjartan Hoydal, fyrri Føroya Havbúnarafelag, Elias Davidsen og fyrri teir ávisu alararnar, Oddfríður Gregersen, Kári Nielsen og Niels Thomsen.

Hesir seinastu vóru valdir at umboða teir ávisu alararnar í sambandi við hetta mál.

18. juni 1986 fekk P/F Harenga skrivlig boð frá Føroya Landsstýri, at smoltini skuldu drepa eftir nærri ásettum regl-

um.

Í semjuni frá 17. juni 1986 stendur millum annað:

»Skipað skal vera so fyrri, at eisini teir alarar, sum eru komnir illa fyrri av furunkulosu í juni 1986, fáa ávíst endurgjald.

Til at meta um endurgjaldstørvir verður niðurstøtt nevnd, har Føroya Havbúnarafelag uppevni ein lim, Føroya Landsstýri ein lim og sorinskrivarin formannin.

Henda nevnd varð liðug við arbeiðið sitt á vári 1988, og metti hon endurgjaldstørvir til kr. 13.215.169,-.

Av hesum hevur Føroya Landsstýri í 1988 gildið hesum ávisu alaranum kr. 5.566.709,-. Eftir at galda eftir nevndarinnar

meti kr. 7.648.460,-.

Út frá frammanfyrirstandandi halda vit ikki, at greinskrivarin er við til nakað «figgarligt svinari» við at taka undir við hesum máli sum lögtingsmaður, men istaðin hjálpir hann til at gera tað møgulegt hjá Føroya Landsstýri at halda sáttmála, ið gjørdur er við vanligar borgarar í samfelagnum.

Vit ætla okkum ikki út í nakað blaðjak um hetta mál, men um greinskrivarin ella flokkur hansara ynskir meir at vita frá okkum, eru vit altíð til reiðar at koma á fund um málið.

Niels Thomsen
Kári Nielsen
Oddfríður Gregersen